

داروغه مخصوصه

در سعادت‌ده باب عالی جو از نده

محل اداره :

مکتبۃ الفکر در ایران ۱۳۲۶

ادبیات

مسکن‌هه موافق آثار جدیه مع المنشیه
قبول او اینه ز

در سعادت‌ده باهار اعاده او لیاز

سیه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و میانه و میانه و باطنی احوال دشواره اسلامیه دله بحث ایده راهفه ده بر اثر از اینه.

آبونه بدلي

سنہ لکی التي آیلني

مالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه «	۶۵	۳۵	روبله
سائز مالک اجنبيه «	۱۷	۹	فرانق

صاحب و مؤسسی :

ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۱۳۲۴

قیرلەدن مقاوا بورو ایله کوندریلیرسە سنوي

۲۰ غروش فضلە آلنیز

۳ ذی الحجه ۱۳۲۷ پنجشنبه ۳ کانون اول ۱۳۲۵

او چنچی جام

عدد : ۶۷

کبی کمیرن نفاق و شقاچ طوغر و ماسنده اهالی عراقینک پاک بیوک یاردملىرى بولنمىدر .

مجاهدە علئىيەدە عراقىلرک، قومشولرى اولان ايرانلىرك قلبلىرى، بلدهلىرى فتح او لىنىشكن ظلمتە، مجھولىتە، جھالە طوغر و اوزانوب كىدىن ماخىلىرى ايلە تورە، سعادتە تىس ايدن حاللارى اراسنەدە كىزلى رابطەلر تىماماً قطع ايدىلرک حقىلە تطهير اوئلەمامشىدی . حضرت عنان زمانىدە ايقاظ اولونان قىته، بونك سېبىلە يىن الامت حصولە كلن افتراق فتوحات حقيقىنە حصولە كىسىنە مانع اولىوردى . دشمن بىتون قوتىلە ماضىسىنە يايىشمىش ؟ فقط بوكا رۇغما قارشۇسندە اولان قوت مىتشتت، متفرقى ايدى... اشەشۈمۈقىتىزىلەك اسلامىتك، حقىقى اسلامىتك يولى اوزىزىدە بىرسىدە آھىن چىكدى .

٢ - عراقىلرک استعداد قدیم علمىلری، مقدس اسلامىتك اك اول ابن مسعود، سوکرە ابو موسى الاشعري، على ابن ابي طالب... حضراتى واسطەسىلە افاضە ايمىكىدە بولندىيىنى انوار حقيقىتە آشىلانمىش پارلامەنگە مەھىبا بولنىشىدی . بو استعداد يك آزىزان ظرفىدە بىتون صفحات ترقىي مىرور ايدەرك مىتهاي اعتلايە ارتقا ايتىشىدی . علم فقه شو استعدادك بىتون الواح متتحولە، بىتون صفحات تكاملىيەسىنە ارائە يېچۈن بىر معكس اولىشىدی .

فقط نور اسلامىت ايلە احيا اولونان شو استعداد آرتق باشقە قالبە دوکانش ؛ بوسېتۈن باشقە بىر نام آماش ؛ تعبير اسلامى ايلە «اجتہاد» عنوانى آلتە كىرىشىدی . عراق اراضىسى هەر دىلو مىصۇلاتك انباتى خصوصىنە بىر تىجىلىكى احراز ايتىدىكى كى اهالىسى دخى مىلەك، اجتہادىنە بىتون مىتىدە اولدىيىنى تكاملاتك تىجىلىسەنە مظاھرىتى اعتبارىلە يىن الامت بىحق بىر تىجىلىكى قازانىشىلدەر .

قزانلى حليم ثابت [صوکى وار]

الخطات الاجتماعية

ما بعد

آمرىقانك بىلەم هانىكى كويىنە ايش جىلىككە حيانى قىزائىغە مجبور اولان بىر كىنج آدم قوللىرىدىن زىيادە دىماڭنە حس ايتىدىكى قوتە كۈوه . نەرك تىخىصىلە قويىلور، صنف رەبانە انتساب ايدىر واكامىل علوم ايلە دوقۇر لقبىنە نائل اولىور . قالقار سورىيە كېلىر، بىروقى آمالىنە موافق بولور، اوفاچق بىر تدارك ايدەرك تدرىساتە باشلار، دىل بىلەن، عادت بىلەن زىيادە بىك زىختە اون، اون بىش شاكرد ايدىنە بىلە ئىلەيىشىر، چالىشىر، متصل چالىشىر، ملاحةتاتى مطالعاتى امرىقا يە، مىلتە، مەذهب داشلىرىنە يازار وعد معاونت آلىر، يىنە متصل چالىشىر، بىروتك اك هوادار اك حاكم بىر نقطەسندە - كە اوzmanلى بورالرە كىمىسىلەر رغبت ايتىزىش - بىر ترلاجق اشترا ايدىر و يواش يواش بىولتۇر .

بىتون او محلەيى يە مشروع تصرفە كېپىرير، يىنە چالىشىر، چالىشىر

بولنان فقهاء اصحابك شاكردانى كى ايدىلر . بناءً عليه تابعىن هانىكى مىكىزدىن اخذ علوم ايتىش ايدى ايسە، كىندى اجتہاداتى دخى اوپول اوزىزىنە بنا ايدىكە سىمى وغىرت ايدىلردى . آزچوق تداخل اولغىلە برابر اكثىرىت اوزرە فقهاء حجازىيە، كىندى مەلکەتكەرنە اقامىت ايدن اصحابك، علماء عراقىيە دخى كىندى قطعەلرندە بولنان اصحابك ترجىانى ايدىلر .

اشتە بىر صورتە شو اىكى قطعە، عادتا اىكى مكتىب فقهينك مىكىزى حكىمى آللەيدىلر . آرالىزىدە كوزە چارى به جق قدر بىر آچىقلق مشهود اولىوردى . هەر اىكى طرفە، مدقق، مجتهد عالملىرى يىشىدى . بونلار بىتون موجودىتارىلە چالىشىقىدە دوام ايدىيورلاردى .

تابعىن كرام دورىنەك صوكلارىنە طوغرى ايدىكە هەر اىكى مكتىب فقهينك اساسلىرى احضاـر ايدىلش آنچق بىـشـخصىـت اـعـطاـ اـيدـەـرـكـ عـلـمـ صـورـتـنـدـهـ اـورـنـالـغـهـ وـضـعـ اـيـمـكـ لـازـمـ كـلـيـورـدىـ . اـشـتـهـ بـوـ وـجـهـلـهـ قـطـعـةـ عـرـاقـيـهـ دـهـ تـكـوـنـ اـيـدـنـ مـكـتـبـ فـقـهـىـنـكـ رـيـاسـتـهـ اـمـامـ اـبـوـ حـىـفـىـهـ ، خـطـةـ حـجازـيـهـ دـهـ تـشـكـلـ اـيـدـنـ مـكـتـبـ فـقـهـىـنـكـ رـيـاسـتـهـ اـمـامـ مـالـكـ حـضـرـتـلـارـىـ كـجـمـشـلـارـدـىـ . اـرـتـقـ اـيـكـ مـكـتـبـ فـقـهـىـ شـخـصـيـتـلـارـلـىـهـ يـكـ دـيـكـرـنـدـنـ اـمـتـيـازـ اـيـمـشـ بـولـنـيـورـلـارـدـىـ .

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

قطعة عراقىيە مىنېب فەرسىسى :
وقىلە او قوجە كەلدىنەلرک، صو كرەكى خسرولرک، اسڪندر رومىلرک، اشكانىان، ساسانيانلارك علوم و معارفلىرلە مشبوع اولان او قطعە اعصار دىدە، شىمىدى دە معظم ملت اسلامىيەنە علوم و فنونە اجتہادىنە مقر بولنۇر... عراق سلسەلە تارىخىيەنىڭ اوزۇن بىر قىشىزىنە بولنان معارفدىن مىركب بىر كولكە آراسنە كېزلىر، دىكىر اوچىيىتىنە بىر مەدەنلىك جىدى بىر مەوارفك نشر ايتىدىكى انوار حقيقىت ايجىنە ئىمایان اولور .

نور اسلامىت، قطعە عراقىيەدە اشەنۋار او لوچە، قرون خالىيەدن باشلايەرق امتداد ايدن خى، فقط لىل و نەھارك تواليسىلە چورومش اولان عروق قىدەمە چۈزلىكە باشلامىشىدى . بونكە بىر بارىلە، معرفتە اولان استعداد قدىملىرى دخى اويانۇر، يواش يواش اهللىت علمىيەلرلى ميدانە چىقىوردى .

اشتە شو عربىرق خېيەنەك اسالە ايمىكىدە بولندىيىنى قطرات زەرناك ايلە استعداد قدىمەك تىكار انىكشاف ايدەرك نشۇ و ئىتايە باشلاماسى سايدىنە يىكدىكىرىنە مناقض فقط مىرور زمان ايلە بارشىمىش اولان اىكى عظيم اثر باش كوشىمىشىدى :

١ - اساس اعتبارىلە ذرە قدرى اسلامىتىلە مناسـبـتـىـ اـولـمـادـىـنىـ حـالـدـەـ دـىـنـ ، شـرـيعـتـ عنـوانـ جـلـيلـلـارـىـ تـخـتـنـدـهـ صـاقـلـانـرـقـ چـورـوـكـ اـيـپـلـارـ اـيـلـەـ نـصـوـصـ مـؤـلـىـيـهـ رـبـطـ اـيـدـىـلـانـ مـذاـھـبـ مـتـعـدـدـ اـعـقـادـىـدـىـنـ هـانـ بـرـ چـوـغـىـ عـرـاقـىـلـارـ اـنـتـماـ اـيـدـىـورـ . شـجـرـةـ اـسـلـامـيـتـىـ بـرـ دـودـ قـاضـمـ

ایلدی . فردای حریقی ولی ایدن ایلک هفته‌لر ایچنده طبله اسلام بر اجتماع عمومی یاپدیلر و آرنق کلیسا یه کیدوب عبادت ایلک ، بازار دعا سنده بولنق کبی صرف خرسنیانلغه عائد اولان مراسمہ مراعاته اجبار ایدله ملری رجاسنی مکتب هیئت اداره سنه عرضه قرار ویردیلر ؟ بومسنه بالآخره جراؤد محلیه یه انتقال ایلدی ، حکومت مشروعة مشروطه منزده بونی نظر دقته آلدی و برچوق مخابرات جریان ایتدی مسنه هنوز نتیجه نهندی . مکتب هیئت اداره سی ، کلیسا ده عبادت شرط اسلی او لدیغی سویله یور ، طبله اسلام حریت وجданیه تربیه مدنیه اساسلرینه مغار او لان عبادت جبریدن صرف نظر ایلسنی رجا ایلیور .

بونه اضاد غریب ، بونه معما ی بشردر الهی !

ای محترم میستر (بلس) جنابری ، طبله اسلامک محق اولان رجاسنی اسعاف ایدیکنر . واونلری جبرآ کلیسا یه صوقيق نظریه سندن فراغت ایلکنر . سز پک اعلی بیلر سکنر که وجدان حاکم مطلق دندر ؟ جبر ، حسن تأثیر دکل ، سوء تأثیر تولید ایدر .

طوبراغنده سزک دخی یاشادیگنر عثمانی حکومتی اک بحرانی اک مظلوم ادوازنه بیله کیمسه نک دیننه ، لساننه قومیته تعرض ایتمه مش والک ششوکتلى زمانلرند بیله هر کسک دیننه ، لساننه قومیته حرمت ایلشدر . حکومات متمنه و متقیه خرسنیانیه نک الحالة هذه مسلم (بعده لرینه روا کوردکاری au disqarition au assimilation) پولیسنه معنائظیره یا په جغکز طوبراغنده یاشادیگنر عثمانی حکومتک مسلک علوی ؟ تاریخیسنه اتباع ایلسه کز البته اصابت ایتش اولور سکنر . وطنمزده یارم عصر دنبری مع ارف بشر ، اعلای فکر بشر ایچون سبق ایدن خدمتلریکنر قدر و قیمتی بوبارد نظریه صانیم که تنقیص ایدیور .

مم . علی منیر

[مابعدی وار]

»»»

صفحات حیاتدن

پیلک

یاخود

هره قرار

بزم جمیله فریده یله بر صباح کله رک ،
« اونوته بک بابا ، اقشام برر هو تو زلی بیک
کتیر قوزم .. » دیدیلر . بن ده قیزلرک کیفی
قیلاسون دیه رد ایتمد شوتکلیفی .

کیاز دوداقلی ، او زوم کوزلی ، اینجی دیشلی ایکی
ادالی یوصمه کتیردم . امان او اقسامکی
سرور و شوقی بر کور ملیدی یاور و لرک !

طوروب او طور مدیلر هیچ . دیدم : « یاتک ده یارین
بوتون کون اویناییکن .. » نرده ! کیم یاتار ؟ او کیجه ،
— یمکده صیزمه یه مألوف او لان — فریده مجھه
قبول او لئیه حق سوز او لور سه یا تمقدى .

ذهنده تصارلادیقی مکتب بناسنک ایلک تمل طاشنی وضع ایدر ، اون اون بش اولان طبله سی یوز یوز الی یه چیقار و سندن سنه یه ایلر وله دکجه ایلر و بنا بر ایکن بش ، اون بش ایلور ایشته بیرونک مشهور (کلیه امریقا) نیمه سی بوصور تله — تدریجیا توکمالاً بیدانه کلیر ، که بوکون امریقالی پروستان میسیونر لرک اک بیوک مؤسسه علمیه سیدر . (۱۸۶۶) تاریخ میلادی سنده کشاد اولنان بودار الفونک بوکون بیکه قریب طبله سی وارد . وبالوجه اوچ بیوک شعبه یه منقسمدر . اولکیسی (دانه علمیه) درکه اوراده تاریخ ، ادبیات ، فلسفه و انسانی فنون عالیه تحصیل او لنور .

ایکنچیسی (دانه الطیبیه) در اجزا جی ، جراح ، طیب یاتیشیر . اوچنچیسی تجارت مکتب عالیسیدر . و بواچ بیوک شعبه یه شاکرد یتیشیدر ان آیریجہ اعدادیسی (دانه الاستعدادیه) سی وارد . تدریسات وارد . تدریسات انگلیز لسانیله در . مکتبک منتظم بر خسته خانه سی ، مکمل بر رصدخانه سی ، تاریخ طبیعی یه زه او غوژی یه ، زه بولوژی یه ، سراکنر تجارتی و بورس له متعلق مکمل بر موذسی ، مکمل بر کتبخانه سی وار . قوللرندن زیاده دماغنده حس ایتدیک قوته کووه نه رک دوشوند کاری خی فعاله کتیرن او کنج آدم ، یارم عصر اراق متادی و مطرد مساعیسندک بوکون هم راتی اقتطاف ایمکله میاهی بر پیر محترم در .

بودار الفونک یتیشیدیر دیکی ارباب سی واجهاد ایچنده قامیله ، فکریله ، درایتیله مصروف آمریقاده تفیض ، تمیز ایتش پک چوق ، افضل تعداد او لنه بیلر . بودار الفونک یتیشنلر ، بر قاج سنه مقدمی ارملنده طوبلادقلری مبلغله او کنج آدمک ، بوپیر محترمک هیکلی یاپدیروب مکتبک کتبخانه سی ایچنده محل مخصوصه رکن ایتدیرمک صورتیله معلمتوینه قارشی بسله دکلری حس حرمی تأیید ایتش او لور لر .

مساعیسندک مکافاتی کوزلریله کورن وولادتک سکسانجی سنه دوریه سی بر قاج ییل مقدم ادراك ایدن بوپیر موفق ، میستر (دور د بلس) ارتق بقیه عمرینی زیارتنه کان اسکی شاکر دلریله مصاحبه و کنج شاکر دلری خی تشیجیع ایده ایده کچیریور .

بو محترم آدمک عزمی ، مساعیسی ، ثباتی شایان تقدیر دکلیدر . او ف .. بودرین — او ت بخه درین — بخشی تعیق ایتمک ایسته میورم . قاتولیک ، پروستان میسیونر وطنمزده بولیله سنه لرجه جالیشیور و تأمین موقیت ایدیسورد ، سز ای علمای کرام ، اونلره رقابت ، عزم ، فضلاً ، رقابت ایده میور و بزری علی العیما مقلد و مداع اجانب و اغیار اولق نکبتندن قوز تاره میور سکنر .

او ف .. بوبخشی تعیق ایتمک ایسته میورم .

بودار الفونک تقریباً ربع طبله سی اولاد اسلامدر ، اکثریت عظیم سی مصری ، سوریه لی ، جبل لبنانی اولمغله برابر ایچلرنده اناطوللی ، استانبوللی ، روم ایلیلی ، هندلی ، ترکستانی ، ایرانی ، قریلی و حتى چینلی شاکر د بولونه بیلر . بمنه و کرمه تعالی بتوم عالم اسلام او زرینه حسن تأثیر یاپان ، یوم مسعود انقلاب ، بواسلم طبله بی ده مستفیض